

Co-funded by
the European Union

CURSUL DE FORMARE PRIVIND ISTORIA ȘI CULTURA ROMILOR

"TRECUTUL ROMILOR - VIITORUL EUROPEI. DE CE ESTE IMPORTANT SĂ NE APROPIEM DE CEA MAI MARE MINORITATE ETNICĂ DIN UE"

Găzduit de
INSTITUTUL EUROPEAN DE ARTĂ ȘI CULTURĂ A ROMILOR (ERiac)

13 SEPTEMBRIE 2023

**UNIVERSITATEA DE VEST, TIMIȘOARA
Facultatea de Litere, Istorie și Teologie
Strada Oituz 4, Timișoara, Romania**

10.00-17.00 EEST / 09.00-16.00 CET

Context și obiective

Romii (numiți în mod obișnuit ț*****, ceea ce reprezintă o insultă etnică) fac parte din istoria și peisajul cultural european și național de peste 700 de ani. În prezent, romii constituie cea mai mare minoritate etnică din Europa, cu aproximativ 10 milioane de cetățeni în UE și o diasporă globală de peste 15 milioane de persoane. Cu toate acestea, în ciuda prezenței lor vechi de secole, romii rămân în mare parte necunoscuți de societățile majoritare. Ca popor, romii sunt în general considerați și tratați ca o problemă socială, percepută prin prisma marginalizării, a excluderii și a sărăciei. Mai mult, romii sunt astăzi cel mai stigmatizat și cel mai puțin acceptat grup minoritar din UE; diversele manifestări de antigypsism – forma specifică de rasism împotriva romilor – sunt o caracteristică regretabilă a vieții de zi cu zi a romilor din Europa. Pe de altă parte, romii rămân totuși o populație extrem de rezistentă și creativă, ale cărei contribuții diverse la domeniile sociale, culturale, economice, politice, artistice și chiar lingvistice europene nu au fost încă recunoscute.

Acest curs de formare va oferi o scurtă trecere în revistă a istoriei și culturii romilor, ca punct de plecare pentru a reflecta asupra importanței sociale, politice, culturale, economice și de mediu a

poziționării romilor în centrul dezbaterilor publice din UE privind viitorul societății noastre. Cursul de formare, organizat în cadrul proiectului ERIACNET4EU și în legătură cu Timișoara Capitală Europeană a Culturii 2023, este special conceput pentru membrii personalului din administrația publică și din instituțiile Uniunii Europene. Cursul va explora aspectele dificile, sensibile sau controversate legate de romi și de antigypsism și va ajuta la identificarea și încorporarea preocupărilor legate de drepturile omului în activitatea funcționarilor publici. În acest an, cursul de formare se va adresa în mod special autorităților publice din România, prin organizarea unei sesiuni specifice dedicate istoriei și culturii romilor din România și prin asigurarea unei traduceri simultane română-engleză. Vorbitoarii altor sesiuni vor fi invitați să includă exemple specifice care să ilustreze contextul românesc.

Conținutul cursului

Cursul se va baza pe cercetările realizate în cadrul [Barvalipe Roma Online University](#), pentru a reflecta cele mai recente și influente discuții academice din domeniul studiilor romilor. Barvalipe Roma Online University este o platformă educațională online în care romii și non-romii pot accesa cunoștințe despre identitatea, istoria și cultura romilor printr-o colecție de cursuri de înaltă calitate susținute de cercetători romi de renume, pe teme care variază de la Holocaustul romilor la producții culturale rome.

Pentru a crea un spațiu de învățare dinamic și participativ, fiecare segment al cursului va include o prelegere, precum și cel puțin douăzeci de minute de discuții. Cursul se va baza pe materiale audio-vizuale pentru a oferi resurse mai atractive și pentru a ilustra discuțiile.

Formatori: Cursul va fi ținut de un grup de cercetători romi cu experiență, cu expertiză relevantă în domeniu, inclusiv cunoașterea celor mai recente discuții în domeniul studiilor romilor, precum și a celor mai recente evoluții din UE și din România legate de romi.

Limba de predare a cursului: Engleză și română (se asigură traducere simultană). Formarea va fi transmisă în direct și va fi deschisă publicului, pe baza unei înregistrări prealabile la acest [link](#).

Durata: Șase ore, împărțite în două seminarii de trei ore, cu o pauză de prânz între ele.

Programul cursului:

10:00 - 10:10 EEST Cuvânt de deschidere

dr. Iulius Rostas, membru al Academiei ERIAC Barvalipe

dr. Anna Mirga-Kruszelnicka, director adjunct al ERIAC (online)

10:15 - 11:00 EEST "Introducere în istoria și identitatea romilor": Dr. Rosemary Cisneros

Cine sunt romii? De unde provin? Cum putem înțelege complexitatea identităților și a culturilor romilor din Europa și din lume? În acest segment, participanților li se va oferi o scurtă prezentare istorică a istoriei romilor de la plecarea lor din ținuturile indiene, la așezarea lor în Imperiul Bizantin medieval, la diaspora lor în Europa modernă timpurie, la experiența excluderii, marginalizării și exterminării etnice în perioada modernă și la comunitățile de astăzi.

(30 minute de prelegere + 15 minute de discuții)

11:00 – 11:20 EEST Pauză

11:20 – 12:20 EEST "Cultura romă - moștenirea Europei": Dr. Rosemary Cisneros

Secole de prezență a romilor în Europa se traduc, de asemenea, prin contribuții multiple la peisajele culturale europene și naționale. De la artele vizuale la muzică, de la meșteșuguri la modă, romii au contribuit la bogăția culturilor europene, de la folclor la artele contemporane. În acest segment, participanții vor discuta despre multiplele contribuții și realizări ale romilor ca parte a patrimoniului cultural european.

(40 minute de prelegere + 20 minute de discuții)

12:20 – 13:30 EEST Pauză de prânz

13:30 – 14:30 EEST "Antigypsyism în teorie și practică - despachetarea diferitelor dimensiuni ale rasismului împotriva comunităților de romi": Dr. Iulius Rostas

Antigypsyism este un tip specific de rasism împotriva romilor, un fenomen care este adânc înrădăcinat în percepțiile și instituțiile majoritare. În acest segment, participanții vor înțelege diversele manifestări ale acestui fenomen și vor afla despre diferite strategii de combatere a acestuia. Vor fi oferite exemple specifice pentru a arăta caracterul complex și pe mai multe

niveluri al antigypsism-ului în viața de zi cu zi, în mass-media, în instituțiile publice, printre altele. Stereotipurile istorice și contemporane vor fi examinate și deconstruite în dialog cu participanții.

(40 minute prelegere + 20 minute discuție)

14:30 – 15:30 EEST "De la rezistența romilor la agenția romilor": Dr. Anna Mirga-Kruszelnicka (online)

Care sunt strategiile folosite de romi pentru a face față diverselor manifestări de antigypsism cu care se confruntă în viața de zi cu zi? Cum devin romii înșiși agenți ai schimbării în propriile comunități și în societate în general? Reluarea poveștii revoltei romilor din lagărul de concentrare de la Auschwitz-Birkenau din timpul celui de-al Doilea Război Mondial va fi un punct de plecare pentru a reflecta asupra istoriei rezistenței sociale, culturale și politice dezvoltate de romi ca răspuns la mediile sociale ostile din punct de vedere istoric. Acest segment al cursului va discuta strategiile de rezistență ale romilor, oferind exemple specifice, de la activismul politic, participarea civică, mișcarea culturală a romilor, precum și activismul tinerilor romi, mișcarea femeilor rome și lupta romilor LGBTQIA+.

(40 de minute de curs + 20 de minute de discuții)

15:30 – 15:40 EEST Pauză

15:40 – 17:00 EEST "Romii din România - de la sclavie la emancipare": Dr. Ioan Valentin Negoși și Adela Bobu

Romii au trăit pe teritoriile României contemporane timp de secole și, în acest timp, au fost supuși sclaviei și altor forme de maltratare. În același timp, romii au adus nenumărate contribuții la cultura, societatea și economia României contemporane. România este, de asemenea, țara cu cea mai mare populație de romi din UE. În acest segment, participanții vor primi o prezentare istorică detaliată, urmată de o discuție despre situația actuală a comunităților de romi din România.

(60 minute de prelegere + 20 minute de discuție)

Dr. Rosemary (Rosa) Kostic Cisneros is a researcher, dancer, choreographer, sociologist and curator who works at the Centre for Dance Research (Coventry University) and works closely with the RomArchive, European Hip Hop Studies Network and many NGOs. She leads various EUfunded projects which aim to make education and arts accessible to vulnerable groups and ethnic minorities, and part of cultural heritage projects that bring dance, site and digital technologies together. Her PhD is in Sociology with a focus on Roma women, intersectionality, dialogic feminism and communicative methodologies and was awarded Summa Cum Laude. She also sits on academic Journals as an editorial assistant and those include the Journal for Embodied Practices, International Journal of Romani Studies and OneDance UK's HOTFOOT Online magazine. Cisneros' dance films have screened in the UK, US, Colombia, Mexico, Greece, Cyprus and Germany and her medium-length documentary won best documentary from the UK in 2016.

Dr. Iulius Rostas is a Visiting Professor at the National School of Political Studies and Administration (Romania) and teaches courses on racism at the University of Stuttgart and Dortmund University of Applied Sciences, currently living and working in Berlin. He has worked for the Open Society Foundations, the European Roma Rights Center and the Government of Romania and consulted the Organisation for Security and Cooperation in Europe, the World Bank, the European Commission, and the Roma Education Fund.

Dr. Anna Mirga-Kruszelnicka is an anthropologist and a Roma activist, born in Poland. She earned her Ph.D. in Social and Cultural Anthropology at the Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). She is the author of various policy evaluations, reports and articles, as well as co-editor and author of books. She has been an employee, member, founder, and collaborator of numerous Roma organisations in Poland and Spain i.e. a European project coordinator at the Federation of Roma Associations in Catalonia (FAGIC) and an Open Society Foundations Roma Initiatives Fellow, conducting a comparative study of the Roma associative movements in various countries of Latin America and Europe. She was also the coordinator and curator of the Academic Section (aka. Roma Civil Rights Movement Section) in the RomArchive – Digital Archive of the Roma. Between 2017-2018 she was a Post-Doctoral Research Fellow of the Romani Studies Program at the Central European University (CEU) in Budapest. She serves as the deputy director of ERIAC since January 2018.

Dr. Ioan Valentin Negoii has a PhD in History since 2021. His doctorate degree was obtained from the Valahia University from Târgoviște, Romania. In 2023 he published his doctoral thesis "Deportation of ROMA from Muntenia to Transnistria during the period 1942-1944". He graduated the Faculty of Humanities, specialization in history within the Valahia University of Târgoviște and the master program of the "Unity of European history" on the same university. He is currently a pre-university teacher. In addition, Valentin is also a librarian/archivist at Roma Education Fund.

Adela Bobu is a law and psychology student with a background of 10 years of volunteering. She had a couple of corporate jobs but felt the need to do something more meaningful while staying true to her beliefs and identity. Now she is an activist for Aresel.